

דף נט.

עין משפט א.

הור"מ סימן קנג סעיף ז

עין לעיל דף נח: עין משפט ה

עין משפט ב.

הור"מ סימן קנג סעיף יג

יד. המעמיד סולם קטן פחות מד' שליכות ב החצר או בשדה חבירו בצד כותלו הרי לא החזיק בנזק וכל זמן שירצה בעל החצר או השדה בונה במקום הסולם ומבטל תשמישו וע"כ אין בעל החצר יכול למונעו ג מלהעמידו שאין לו הפסד בזה.

* י"א ד דאם קבעו במסמר אפי' קטן יש לו חזקה.

ואם הסולם יותר מד' שליכות יכול לעכב בעדו בעל החצר שיש לכך חזקה, ואם לא מיחה בו בעל החצר אינו יכול לבטלו אם בא לבנות בחצירו עד שירחיק כשיעור.

עין משפט ג.

הור"מ סימן קנד סעיף י

עין לעיל דף נח: עין משפט ג

עין משפט ד.

הור"מ סימן קנד סעיף ו

י. הבא לפתוח חלון לחצר חבירו, אפי' חלון עליון בעל החצר מעכב

ב. רמב"ם פ"ח משכנים הלכה ד' ממשנה נ"ח ע"ב ורבי ינאי בדף נ"ט ע"א. וזהו דעת הרשב"ם בדף נ"ח ע"ב ד"ה סולם והטור. אבל ר"י פירש דבכה"ג אפי' קטן יש לו חזקה כיון שעובר על חצירו ודאי יקפיד, אלא מיירי שסומכו בעל הסולם בחצירו שלו על כותל חבירו שאין בעל הכותל מקפיד בקטן. סמ"ע ס"ק כ"ט.

ג. ולא דמי לזיז ששם ישנו היזק ראייה וע"כ יכול למונעו. משא"כ כאן שאי אפשר להיות יוצא ונכנס אלא ברשות חבירו, ואז ישמר ממנו חבירו בתשמישו ואין היזק ראייה. סמ"ע ס"ק ל'.

ובב"ח כתב שאיירי כאן בחצר שאין בו בית דומיא דשדה שאין בו היזק ראייה. ש"ך ס"ק י'. ד. כ"כ בני"י שם.

עליו^ה, שהרי אומר תזיק לי בראיה ואף שהוא גבוה תעלה בסולם^י ותראה.

עין משפט ה. חו"מ סימן קנר סעיף י
עין לעיל דף נח: עין משפט ג

עין משפט ו. חו"מ סימן קנג סעיף ג

ג. היה בזיו טפח החזיק באויר החצר כנגדו, ואם רצה בעל החצר לבנות תחת הזיו ולבטל תשמישו, בעל הזיו מעכב^ז.
ואם אין בזיו טפח לא החזיק באויר החצר כנגדו^ח, וכל עת שירצה בעל החצר לבנות תחתיו ולבטל תשמישו אין בעל הזיו יכול לעכב.

דף נט:

עין משפט א. חו"מ סימן קנג סעיף ד

ד. היה הזיו שהוציא מעל חצר חבירו ברוחב טפח ואורכו משוך באויר החצר ארבעה טפחים ולא מיחה בו, הרי החזיק בד' טפחים על ד' טפחים^ט, וע"כ אם רצה להרחיב הזיו עד שיעשה ד' על ד' מרחיב ואין

ה. רמב"ם פ"ז משכנים הלכה ה'. כר' אלעא מב"ב נ"ט ע"א.
ו. ובכותל חצר המפסיק בתיהם יכול לעשות חלון עליון למעלה מד' אמות, דלא עבידי אינשי להעמיד סולם או שרפרף, בחצר לעלות ולהסתכל. ביאורים ס"ק י'.
ז. מב"ב נ"ט ע"א במשנה ובגמ' שם ע"ב. רמב"ם פ"ח משכנים הלכה ב'. וכתב הסמ"ע שתחת הזיו היינו במקום הזיו עצמו ולבטלו, אבל עד הזיו מתחתיו לכו"ע יכול לבנות. סמ"ע ס"ק ו'.
והט"ז חולק וס"ל דגם תחת הזיו צריך בעל החצר להניח לו שיעור שראוי לתלות על הזיו מה שדרך לתלות כמו בסעיף ח'. והנתיבות בס"ק ח' בחידושים כתב דהעיקר כהט"ז.
ח. ממה שלא כתב "לא החזיק באויר שתחת הזיו" דייק הסמ"ע בס"ק ז' שלא איירי דוקא באויר שתחת הזיו, אלא אפי' באויר שבמקום הזיו ועל גביו.
ט. מימרא דר' מני ב"ב נ"ט ע"ב, וכתב הרא"ש כיון שבעל החצר הניח לו אורך של מקום חשוב נתרצה ג"כ לרוחבו שאין מקום חשוב פחות מד' טפחים על ד'. ופירוש הדבר שיכול לעשות רוחבו ארבעה במשך כל ארבעה טפחים. סמ"ע ס"ק ט'. וכנראה שנפלה טעות סופר וכתב ד' על עשרה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

בעל החצר מעכב. וגם אין בעל החצר יכול לבנות מתחתיו ^י אא"כ הניח תחתיו גובה אויר עשרה טפחים כדי שישתמש בזיו.

* החזיק בזיו שרוחבו טפח על עשרה טפחים אינו יכול להשלים לעשרה על עשרה ^כ אלא עד ארבעה ולא יותר.

* ואם הוציא זיו טפח על שלושה טפחים אינו יכול להרחיבו אלא ישאר כמות שהוא.

* רצה בעל החצר לקבוע זיו בכותל חבירו בעל הכותל מוחה בו ^ל אפי' בזיו פחות מטפח.

ח"מ סימן קנג סעיף א

עין משפט ב.

א. הרוצה להוציא זיו שהוא כעין נסר או ראש קורה הבולט מן העליה ולחוץ מכותלו על אויר חצר חבירו, ואפי' בגודל כל שהוא, בעל החצר מעכב עליו שהרי מזיקו בראיה בעת שמשתמש בו ^מ.

* וכל זמן שלא הסירו אפי' הניחו בעל החצר מרצונו, אין בעל הזיו משתמש בו ^נ מפני שמזיק לבעל החצר בראיה, ובעל החצר משתמש בו.

^י כתב ה"ה בפ"ח משכנים הלכה ג' שדבר זה לא נזכר בפירוש בגמ', ומ"מ נראה שדי בכך שהרי דירת בית היא דירה בעשרה טפחים וכ"ש תשמיש זיו.

^כ הרמ"א מהטור.

^ל ואע"פ שאין שייך היזק ראייה מחצר לגג, מ"מ יכול לומר הזיו יקלקל כותלי, סמ"ע ס"ק י', אבל יכול להוציא זיו מאצלו עד סמוך לכותל חבירו. כ"כ בש"ך ס"ק ג' בשם הרשב"ם בדף נ"ט ע"ב ד"ה בעל החצר ע"ש.

^מ רמב"ם בפ"ח משכנים הלכה א' והוא ממשנה ב"ב נ"ט ע"א וכרב הונא שם בגמ' ע"ב. משום היזק ראייה.

ואיירי בזיו בצד המעקה ששם אינו גבוה כ"כ, שהרי צריך לעשות מעקה גבוה ד' אמות עליו. סמ"ע ס"ק י"א.

ובביאורים ס"ק א' כתב דאפי' כנס העליון הכותל לתוך שלו, ורוצה להוציא זיו ממנו שלא על אויר חצר חבירו, ג"כ חבירו מעכב כיון שרוצה להוציא הזיו בצד הכותל ממילא כשירצה להשתמש על הזיו שהוא מחוץ למעקה של ד' אמות ע"כ יראה חצר חבירו וישנו היזק ראייה, וזה דומה לחלון שאסור לעשותו אפי' בכותלו שנכנס לתוך שלו של העליון בלי סתומה לפניו.

^נ ולהרמב"ם בפ"ח משכנים הלכה א' הביאו השו"ע בסעיף ב' דס"ל לאלתר הוי חזקה, מיירי כאן כשמיחה בו. סמ"ע ס"ק ב'.

עין משפט ג.

ח"מ פימן קנד סעיף ג.

ג. לא יפתח אדם חלון לחצר חבירו^ס, ואפי' לחצר השותפין^ע מפני שמסתכל בו ממנו, ואם פתח יסתום.

ואם נתנו לו השותפין רשות לפתוח חלון או פתח לחצר השותפין רשאי לפתוח, והוא שלא יפתח פתח כנגד פתח או חלון כנגד חלון, אלא ירחיק משהו זה מכנגד זה^פ.

* בפתח כנגד פתח או חלון כנגד חלון לא מהני חזקה^ז.

וי"א שבחלון נגד חלון מהני חזקה^ז.

באו לפתוח פתח או חלון ביחד זה כנגד זה אם אחד מהם אינו חסר

ס. רמב"ם פ"ה משכנים הלכה ו'. מב"ב נ"ט ע"ב. ואם פתח יסתום. שם מעשה בברייתא וכו' חייא.

ויראה שגם אם ישנו כבר חלון שם לחבירו ורוצה להרחיבו או להוציאו יותר ולקרבו לחצר השותפין, אם עייז יראה דבר או מקום שלא יכל היה לראות מחלון הקודם או לראות יותר ברור הדבר בגין הקירבה שקירב זה חלונו לחצר חבירו ודאי אסור כמבואר בסעיף ד', ואם עשה סתמו ע"פ דין. ועיין לקמן במש"כ באות ז"ך.

ע. הטעם שאומר לו חבירו עד עכשיו כשהיתה בביתך לא הייתי צריך להצטנע ממך וכעת תיראני דרך חלונך אפי' כשאתה בביתך. ואף בחצר השותפין ששותף יכול להכנס לחצר בכל עת שירצה, מ"מ יכול לומר לו העומד בחצר עד עכשיו יכולתי להצטנע ממך אבל כעת תראה אותי דרך חלונך אפי' כשאתה בביתך. סמ"ע ס"ק ט'. ועיין לעיל בסימן קמ"ב סעיף ג' ובמש"כ שם במנחת אשר אות ז'-ח'.

פ. ואע"ג שעדיין רואה אותו, מ"מ כיון שאינו רואה אותו דרך תשמישו תדיר, יכול לומר לו חבירו אם אני רוצה להסתכל ולדעת הרי אני יכול להכנס לחצר ולהסתכל, שהרי הוא שותף בחצר, משא"כ בפתח חלונו לחצר אחרת. וכ"ש בפתח חלונו לחצר חבירו אף ברשות צריך לרחק עד כדי שלא יוכל לראות בו כלל. סמ"ע ס"ק י"א.

ז. הטור כתב הטעם דבאיסור עשוי שלמדו חז"ל ב"ב ס' ע"א מהפסוק "וירא את ישראל שוכן לשבטיו" ודרשו שלא יהיו פתחיהן מכוונין זה כנגד זה, ומטעם זה י"ל אף שיש עדים שמחל לו או נתן לו שטר וקנין על זה לא מהני, אבל להי"א דס"ל דבחלון נגד חלון מהני חזקה ס"ל דהאיסור תלוי בקפידא ובחלונות שלא רגילים להקפיד כ"כ מהני בהו חזקה ורק בפתחים מקפידים ולשיטתם מהני א"כ מחילה בעדים או קנין ושטר אפי' בפתח דלא עדיפי מקוטרא ובית הכסא. סמ"ע ס"ק י'.

ומ"מ חזקת ג' שנים וטענה לא מהני. נתיבות ס"ק י"ב מהביאורים ס"ק ה', ועיין שם הטעם.

ק. טור בשם הרמ"ה. אבל לא בפתח דזה לכו"ע לא מהני חזקה, אם לא שיביא עדים שמחל או שטר וקנין.

וחבירו נהנה כופין על מידת סדום^ד ופוחחים, ואם שניהם חסרים יעשו פשרה ביניהם.

ד. אם החלון שהרשו לו לפתוח הוא לחצר אחרת^ש צריך להרחיק כנגד פתחו או חלונו של חבירו עד שלא יוכל לראות בו כלל.

אבל פותח אדם פתח לרשות הרבים^ה גם כנגד חלון ופתח חבירו אם חלון ופתח חבירו הם פחות^א מגובה ד' אמות מר"ה שאז אומר לו הריני כשאר בני רשות הרבים שרואים אותו.

ה. פתח חלון או פתח לר"ה, ויש בזה היזק ראייה לחצר שבצד ר"ה שכנגדו הרי חבירו של אותה חצר יכול למחות בו^ב.

ו. אסור לפתוח חנות כנגד^ג פתח או חלון חבירו, מפני שזה היזק קבוע תמיד מבני רשות הרבים, שבני ר"ה עוברים ושבים ואינם מביטים בו תמיד וזה יושב בחנותו כל היום ומביט בפתח או בחלון חבירו, וע"כ צריך להרחיק עד כדי שלא יוכל לראות בו כלל.

י"א שצריך אדם להזהר שלא יסתכל בבית חבירו^ד עד שהוא נתפס כגנב *

ר. ודוקא באופן שאין לו ד' אמות לפני הפתח, אבל כשזוכה בד' אמות לפני הפתח יכול לומר לא אתן לך זכות במקום הזה בד' אמות כי אם בדמים מרובים, וכיון שיש ביניהם חלוקת קרקע הדין שיטילו גורל. נתיבות ס"ק י"ג בחידושים.

ש. וכ"ש לחצר חבירו שצריך להרחיק עד שלא יראה בו כלל.

ת. שם במשנה ס' ע"א.

וכנגד אוצר חרוב, ג"כ יכול לפתוח ואינו יכול לעכב בעדו שמא היום או מחר יבנהו ויעשהו בית דירה, ממהר"ם גלאנטי סי' ל"ו.

א. פירוש כשמתחיל למטה תוך ד' אמות מגובה ר"ה, אף שגובהו נמשך למעלה מד' אמות מותר, כיון שבני ר"ה ג"כ רואין אותו דרך החלק שלמטה מד' אמות. כ"כ הסמ"ע בס"ק י"ב. אבל הש"ך בס"ק ד' חולק וכתב עליו שאין דבריו של הסמ"ע נכונים. ועיין בביאורים והנתיבות כתב דהעיקר כהש"ך.

ב. כ"כ הנ"י בפ' השותפין ומרדכי שם. וכ"כ בסי' קנ"ה סעיף כ"א ברמ"א.

והיינו שמזיקו בענין שבני ר"ה אינם מזיקין אותו, כגון שהוא גבוה יותר מד' אמות מר"ה. ש"ך ס"ק ז'.

ג. מתוספתא ב"ב פ"ב משנה ה'. ולא דוקא כנגד ממש אלא אפי' צדדית, והיינו שצריך להרחיק עד שלא יוכל לראות בביתו. סמ"ע ס"ק י"ג.

ד. ואפי' הסתכלות מועטת, ואפי' שאינו מתכוון לראות בו, מ"מ אסור לעמוד נגד בית חבירו להסתכל דרך שם, מפני שיהיה נחשד בעיני הבריות שעומד שם כדי לראות, וזהו שסיים כיון

בראיה ההיא כיון שאין לו טענה.

עין משפט ד.ה.

חור"מ פימן קנר סעיף א

א. שותף בחצר שלקח בית בחצר אחרת סמוכה אינו יכול לפתוח לבית שלקח פתח לחצר השותפין^ה שאין לאף אחד מבני החצר לשנות. ומ"מ יכול לפתוח פתח לבית שקנה בחצר האחרת לתוך ביתו^י ויסתום הפתח^ז שהיה לו בחצר האחת.

ב. אפי' בנה עליה מעל ביתו לא יעשה לה פתח לתוך החצר^ח אלא לתוך ביתו.

עין משפט ו.ז.

חור"מ פימן קנר סעיף ג

עיי' לעיל עין משפט ג

שאיין לו טענה, היינו כיון שלדעת בני אדם אין לו טענה למה עומד שם, יחדשוהו שלראות נתכוון. סמ"ע ס"ק י"ד.

ה. רמב"ם בפ"ה משכנים הלכה ח'. ממשנה ב"ב נ"ט ע"ב ובגמ' ס' ע"א.

והגם שלפתוח פתח חדש אפי' בביתו אסור. עיי' בביאורים ס"ק א' מה שיישב.

ו. כך פירש הרמב"ם כהרי"ף בתשובה שיכול לפותחה לתוך ביתו, אבל לא לחצר השותפין. וכ"כ הרמב"ן.

ויש חולקין דאפי' לתוך ביתו אסור לפותחו והיא דעת הטור בשם הרא"ש בפ"ג סי' ע"ה והביאה הרמ"א. וכ"ז בחצר אחרת או לקנות מקום חדש לבנות עליו, אבל לבנות בעליה ולפתוח לתוך ביתו לכו"ע מותר. סמ"ע ס"ק ד'.

ז. שבעלי אותה חצר כשיהיה הפתח פתוח יעשו קפנדריא דרך חצר השותפין. כ"כ הכ"מ בשם תשובת הרי"ף והתוס' ד"ה לקח שם.

ח. אפי' שהעליה היתה בנויה כבר ע"ג ביתו והיתה פתוחה לבית, אסור לפתוח לה פתח לחצר. סמ"ע ס"ק א'.

ומה שרשאי לבנות עליה עם פתח לתוך ביתו. כ"כ הר"מ וה"ה שדעת הרמב"ם כדעת הרי"ף והטעם שכל שהיא פתוחה לתוך ביתו אינו עשוי להכניס שם דיירין, כיון שאין שם דרך אלא דרכו, וכ"כ הרמב"ן ונ"י. והריטב"א כתב שהדעת מכרעת כן.

ומה שכתב עליה ה"ה שיכול לבנות בית חדש ופותחו לתוך ביתו, אלא אורחא דמילתא נקט. סמ"ע ס"ק ב'. ומ"מ אין לו להוסיף דיירין אחרים אפי' בביתו כמ"ש המחבר בסעיף ב' וכאן מותר לו לבנות אפי' בית חדש לצורך אוצרות. כ"כ בנתיבות ס"ק ד' בחידושים.